

**Рус телендә гомуми урта белем бирү оешмаларының татар
төркемнәрендә белем алучы
7 нче сыйныф укучыларына татар әдәбиятыннан муниципаль түр өчен
олимпиада сораулары**

Хөрмәтле олимпиадада катнашучы! Сөзгә олимпиаданың алты биремнән эшлөргә кирәк булачак. Биремнәрне үтәү вакыты – 150 минут. Биремнәр шушы бланкларда эшләнә.
Максималь балл – **40**. Уңышлар!

**1. Татар халык җырларының кайсы төре турында сүз баруын
языгыз. (2 балл)**

- алар бию вакытында, күңел ачканда җырлап яки тиз ритм белән әйтелә;
 - мондый җырларның бер өлешендә дустаннан яратып көлү, аны үчөкләү, шаяру яки аның билгеле бер сыйфатын мактау чагылыш таба;
 - элек алар үзенә күрә уен коралы, гармун вазифасын да үтәгән.
-

2. Татарстан гимнының авторларын атагыз. (1 балл)

- а) Салих Сәйдәшев, Рамазан Байтимеров
 - ә) Салих Сәйдәшев, Равил Фәйзуллин
 - б) Рөстәм Яхин, Рамазан Байтимеров
-

3. Сорауларга җавап бирегез.

1) Портреттагы әдипнең исемен языгыз. (1 балл)

2) Ул кайда туган? Дөрөс жавапны билгеләгез. (2 балл)

- а) Татарстанның хәзерге Яшел Үзән районы Югары Шырдан авылы
 - ә) Башкортстанның Бишбүләк районы Ает авылы
 - б) Татарстанның Апас районы Олы Бакырчы авылы
 - в) Мордовия Республикасы Пешлә авылы
-

3. Әлеге әдипнең әсәрләре генә кергән рәтне күрсәтегез. (2 балл)

- а) «Шәвәли», «Пәрәмәч», «Матурлык минем белән», «Һәркем әйтә дәрәсен».
 - ә) «Шәвәли», «Пәрәмәч», «Атлап чыктым Иделне», «Тагын бер “рәхмәт”».
 - б) «Шәвәли», «Пәрәмәч», «Кызыл ромашка», «Һәркем әйтә дәрәсен».
 - в) «Шәвәли», «Пәрәмәч», «Тагын бер “рәхмәт”», «Сез иң гүзәл кеше икәнсез».
-
-

4. Бирелгән сүзләр рәте ярдәмендә әсәрләренң исемен, авторын билгеләгез. (6 балл)

- а) Ай, йолдызлар, күк, Чуртан, Айсылу, тап.
-

- ә) Мәгарә, кимия, симия, ихфа, Мисыр, хәлвә, патша кызы, казый.
-

- б) Колын, чабышкы аты, Сабан туге, мәйдан, ат чабышы, Ялгыз каен, камчы.
-

5. а) Хикәядән өзек укыгыз.

...Ахшам үтте. Буранның котыруына карамыйча, капкадан йөри иделәр... Хатыннар берсе килеп кергәндә, икенчесе бик кайгылы кыяфәттә чыгып бара һәм күнелсез генә берәр сүз катыша иделәр...

Тәрәзә янында яткан сары эт, зур һәм кара күзләрен сөзеп, килгәнне каршы ала, киткәнне моңлы күзләре белән озата иде. Ул гүя кайгылы иде... Аның сөйгән тәрбиячесе – хужа хатын – бу кич инде үлемнең куркынычлы тырнаклары арасында сугыла иде...

Аның яме киткән, төсә балавыз кебек саргайган, күзләре төпкә баткан, кул һәм аягы салкын, күкрәге бер кабарып, бер төшеп, авыр-авыр сулый. Бичара хатынның өлеше бетеп килә иде...

Илле ел тәнен, уен идарә иткән жан, үзенең иске тонык тәрәзә кебек күзләреннән кемгәдер актык мәртәбә карап, тынычланып китәсе килә иде. Бичара хатын күзләре белән нидер эзли, нидер юксына, кемнеләр күрмичә үлсә килми, торып-торып:

– Килмәдеме?.. – дип сорый иде.

Кызы Фатыйма бертуктамый елый.

б) Сорауларга җавап бирегез.

1) Әсәрнең исеме. (2 балл) _____

2) Әсәрнең авторы. (2 балл) _____

3) Өзектә сүз кем турында бара? (1 балл)

4) Ул нинди хисләр кичерә? Ни өчен? (2 балла)

5) Өзектән

- чагыштыруга мисаллар китерегез (3 балл)

- **метафорага мисал табып языгыз. (1 балл)**

6. Үзегез яратып укыган әдәби әсәрне исемен күрсәтмичә, ләкин аны танырлык итеп характерлап языгыз. Ахырдан әсәрнең исемен, авторын күрсәтегез. Күләме 8-10 жөмлә. (15 балл)

[illegible]

**Рус телендә гомуми урта белем бирү оешмаларының татар
төркемнәрендә белем алучы
8 нче сыйныф укучыларына татар әдәбиятыннан муниципаль түр өчен
олимпиада сораулары**

Хөрмәтле олимпиадада катнашучы! Сөзгә олимпиаданың алты биремнән эшләргә кирәк булачак. Биремнәрне үтәү вакыты – 150 минут. Биремнәр шушы бланкларда эшләнә.

Максималь балл – **40**. Уңышлар!

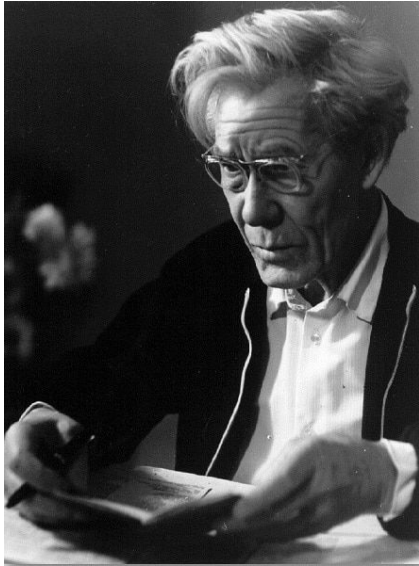
1. Лириканың кайсы жанры турында сүз баруын языгыз. (2 балл)

- ул тормыш-яшәешкә кагылышлы уйланулар, яшәү кануннарын бәяли;
 - мәхәббәткә, Туган илгә, якыннарغا, табигатькә мөнәсәбәтле хис-кичерешләр яшәеш, галәм, яшәү мәгънәсе хакындагы уйлануларга тоташа;
 - бу жанрдагы шигъри әсәрләрдә хис-кичерешкә караганда фикер әйтү беренче планга чыга.
-

2. Роман жанрының төрләре генә кәргән төшенчәләр рәтен билгеләгез (2 балл):

- а) тарихи роман, сәяси роман, детектив роман, мәхәббәт романы, импрессионистик роман, фантастик роман.
- ә) тарихи роман, хәрби роман, документаль роман, тәнкыйди роман, фантастик роман, мәхәббәт романы.
- б) тарихи роман, хәрби роман, документаль роман, детектив роман, фантастик роман, автобиографик роман.
-
-

3. Сорауларга җавап бирегез.

1) Портреттагы әдипнең исемен языгыз. (1 балл)

2) Ул кайда туган? Дөрес жавапны билгеләгез. (2 балл)

- а) Татарстанның Апас районы Олы Бакырчы авылы
 - ә) Тамбов губернасы Сыркыды авылы
 - б) Татарстанның Арча районы Кушлавич авылы
 - в) Башкортстанның Бишбүләк районы Ает авылы
-

3. Әлеге әдипнең әсәрләре генә кергән рәтне күрсәтегез. (1 балл)

- а) «Кайсыгызның кулы жылы?», «Ромашкалар», «Агыла да болыт агыла», «Гөлләр инде яфрак яралар».
 - ә) «Кайсыгызның кулы жылы?», «Ромашкалар», «Матурлык минем белән», «Гөлләр инде яфрак яралар».
 - б) «Кайсыгызның кулы жылы?», «Ромашкалар», «Агыла да болыт агыла», «Мокамай».
 - в) «Кайсыгызның кулы жылы?», «Ромашкалар», «Бу кырлар, бу үзәннәрдә», «Гөлләр инде яфрак яралар».
-
-

4. Бирелгән сүзләр рәте ярдәмендә әсәрләрнең исемен, авторын билгеләгез. (6 балл)

а) Мәгарә, кимия, симия, ихфа, Мисыр, хәлвә, патша кызы, казый.

ә) жил, бала, елау, буран, юл, ана, Мокай, эт

б) Колын, чабышкы аты, Сабан туге, мәйдан, ат чабышы, Ялгыз каен, камчы.

5. а) Повестьтан өзекне укыгыз.

...Әле иртә, бик иртә иде. Уйсуларга, иңкел һәм үзәннәр өстенә күренер-күренмәс юка гына соры пәрдә эленгән. Рәшә дулкыннары гына түгел ул, юк, түгел. Күтәрелергә өлгермәгән иртәнгә томанның нибары жиңелчә генә элпәсе. Көн саен шул бер үк Әверлән буеннан, бер үк үзән һәм болыннарда үзсалар да, Гайнанны һәр көнне яңа күренеш, яңа бизәкләр каршы ала иде. Беркөнне кояш офык астыннан кызган утлы тәлинкәдәй кызарып пәйда була. Икенче көнне сыек томан эченнән алсу-сары әфлисун булып күренә. Аннары ул күзгә күренеп саргая, агара да, ниһаять, карап булмастай алтын нурга әверелә. Ерактагы агымсулар, тымызык күлләр үрдән узганда көнгә каршы елмаялар, икенчесендә сөрелеп яткан кырлар уртасында яшькелт-соры салкын пыяладай хәрәкәтсез калалар. Кайчагында очырып алып китәрдәй жил чыга, икенче көнне табигать аны йокымсырап, талыгып кына каршы ала. Бүген исә Ык буйларына иртәдән үк парлы жылы иңгән иде. Картлар әйтмешенчә, орлыкларның тишелеп чыга торган, тишелгәннәренә котырынып үсеп китә торган көннәре, табигатьнең гомумән ишәя, үрчи, яшелләнә, матурлана торган чагы.

ә) Сорауларга җавап бирегез.

1) Әсәрнең исеме. (1 балл) _____

ә) Әсәрнең авторы. (1 балл) _____

б) Өзектә нинди күренеш бирелә? (1 балл). Бу өзектә ул нинди вазифа башкара? (2 балл)

в) Өзектән

- сынландыруга мисал табып языгыз (2 балл)

- чагыштыруга мисал китерегез (2 балл)

- эпитетка мисаллар табып языгыз. (2 балл)

6. Үзегез яратып укыган әдәби әсәрне исемен күрсәтмичә, ләкин аны танырлык итеп характерлап языгыз. Ахырдан әсәрнең исемен, авторын күрсәтегез. Күләме 8-10 жөмлә. (15 балл)

**Рус телендә гомуми урта белем бирү оешмаларының татар
төркемнәрендә белем алучы
9 нчы сыйныф укучыларына татар әдәбиятыннан муниципаль түр өчен
олимпиада сораулары**

Хөрмәтле олимпиадада катнашучы! Сезгә олимпиаданың жиде биремен эшлэргә кирэк булачак. Биремнәрне үтәү вакыты – 180 минут. Биремнәр шушы бланкларда эшләнә.
Максималь балл – **50**. Уңышлар!

1. Нинди сәнгати алым турында сүз баруын языгыз. (2 балл)

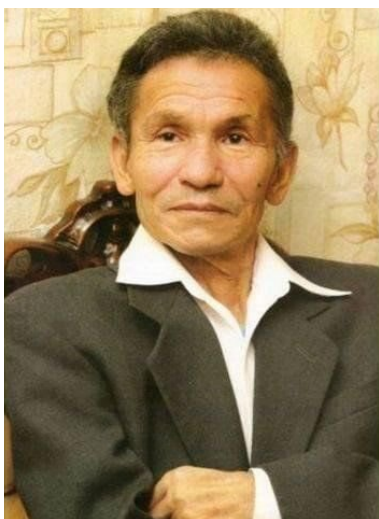
- ул бер әйбер, образ аша икенче мәгънәне белдерә, ягъни метафорик алыштыруга нигезләнә;
 - ул идеяне һәм образны берләштерә;
 - аны куллану сәнгатьнең барлык төрләренә дә хас.
-

2. Әдәбият тарихын чорларга бүлгәндә нинди ике төп фактор исәпкә алына? Дөрөс җавапны билгеләгез. (1 балл)

- а) ижтимагый-тарихи шартлар һәм художестволы урын һәм вакыт.
- ә) ижтимагый-тарихи шартлар һәм әдәби барышның билгеле бер чорына хас үзенчәлекләр.
- б) ижтимагый-тарихи шартлар һәм сәяси хәл.

Җавап:

3. Сорауларга җавап бирегез.

1) Портреттагы әдипнең исемен языгыз. (1 балл)

2) Ул кайда туган? Дөрөс җавапны билгеләгез. (2 балл)

- а) Татарстанның хәзерге Зәй районы Биш Субашы авылы
 - ә) Татарстанның Актаныш районы Такталачык авылы
 - б) Татарстанның Баулы районы Кызылъяр авылы
 - в) Тамбов губернасы Сыркыды авылы
-

3. Әлеге әдипнең әсәрләре генә кергән рәтне күрсәтегез. (2 балл)

- а) «Җилкәннәр җилдә сынала», «Сез иң гүзәл кеше икәнсез», «Яралы язмышлар», «Туган ягы кирәк кешегә».
 - ә) «Җилкәннәр җилдә сынала», «Сез иң гүзәл кеше икәнсез», «Матурлык эзлим», «Туган ягы кирәк кешегә».
 - б) «Җилкәннәр җилдә сынала», «Сез иң гүзәл кеше икәнсез», «Туган ягы кирәк кешегә», «Матурлык минем белән».
 - в) «Җилкәннәр җилдә сынала», «Сез иң гүзәл кеше икәнсез», «Гомер китабы», «Чәчәкләр моңы».
-
-

4. Персонажларны кайсы эсəрдəн алынганлыгын билгелəгез. (4 балл)

1) Зөлəйхə	а) «Йөзек кашы»
2) Суфиян	ə) «Кыйссаи Йосыф»
3) Зыя	б) «Әйтелмəгəн васыять»
4) Вəсилə	в) «Яшь йөрəклəр»
-

5. Бирелгəн сүзлəр рəтə ярдəмендə эсəрлəрнең исемен, авторын һəм жанрын билгелəгез. (9 балл)

а) хат, артист, врач, пристань, Әдрəс, көндəлек

ə) жыл, бала, елау, буран, юл, ана, Мокай, эт

б) төш, тулган ай, унбер йолдыз, кое, Йагкуб, кол, сарай

6. а) Хикəядəн өзекне укыгыз.

...Һəм вагон стəнасына ышкылып кына яуган вак яңгыр аша əкрен-ачык ишетелгəн жыр, күктəн иңгəн ак канатлы фəрештəдəй, егетне ут эчендə яткан жиреннəн сак кына күтəреп, каядыр еракка, татлы хыял дөнъясына алып менеп китте. Аның хəтта тəне, Һавада йөзгəндəй, жиңелəеп калды, акылы ничектер бердəн яктырып китте, сизгерлеге искиткеч үткенлəште. Жырны инде ул хəзер моң итеп кенə ишетмичə, гəжəеп ачык сурəтлəр тəзмəсə итеп тə күрə иде.

...Менə кыз əкрен генə башлап, аннан тавышын күтəрə төшөп, сузып кына жырлай:

Сарман буйлары, ай, киң ялан,
Печəннəрə житəр бер заман шул,
Печəннəрə житəр бер заман...

Һәм егетнең күз алдына үтә ачык булып, әллә кайларга кадәр жәелеп яткан чуп-чуар чәчәкле болын килә. Үлән башларын, чәчәкләрне селкетеп, йомшак кына жил исә, имеш. Каяндыр, тургай сайрауларына кушылып, чалгы янаган тавышлар ишетелә кебек, йомшак жил кибеп яткан покосларның хуш исен китерә кебек, тик егет печән чабучылар ягына нигәдер борылып карый алмый, имеш. Ул да булмый, аның күз алдына бормаланып киткән тар гына болын юлы килә. Хәтта бер мәлгә егет үзе дә ике рәт үлән арасындагы тәгәрмәч эзеннән, жылы туфракка яланаяк баса-баса, китеп бара кебек, ә каршысына киез эшләпә кигән, таяк таянган ак сакаллы бер бабай килә кебек.

б) Сорауларга җавап бирегез.

а) Әсәрнең исеме. (1 балл) _____

ә) Әсәрнең авторы. (1 балл) _____

б) Өзектә сүз кем турында бара? (1 балл) Жыр образы нинди көчкә ия? (2 балл)

в) Өзектән

- чагыштыруга мисаллар табып языгыз (4 балл)**

- эпитетка мисаллар табып языгыз (5 балл)**

7. Үзегез яратып укыган әдәби әсәрне исемен күрсәтмичә, ләкин аны танырлык итеп характерлап языгыз. Ахырдан әсәрнең исемен, авторын күрсәтегез. Күләме 10-12 жөмлә. (15 балл)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

**Рус телендә гомуми урта белем бирү оешмаларының татар
төркемнәрендә белем алучы
10 нчы сыйныф укучыларына татар әдәбиятыннан муниципаль тур
өчен олимпиада сораулары**

Хөрмәтле олимпиадада катнашучы! Сезгә олимпиаданың жиде биремен эшләргә кирәк булачак. Биремнәрне үтәү вакыты – 180 минут. Биремнәр шушы бланкларда эшләнә.

Максималь балл – **45**. Уңышлар!

1. Кайсы иҗат методы турында сүз баруын языгыз. (2 балл)

- ул жәмгыятьне үзгәртеп коруның төп чарасы итеп кешеләрнең аңын үстерү, аларны гыйлемле, һөнәрле һәм югары эхлаклы итүне күрә;
- геройларны уңай һәм тискәрегә кискен аерып бирә;
- геройлар гамәлләренең, язмашларының гаилә тәрбиясенә һәм иҗтимагый мохиткә бәйле булуын билгели.

2. Татар әдәбиятының чишмә башы булып саналган әсәрләр авторлары рәтен күрсәтегез. (1 балл)

- а) Әхмәд Йүгнәки, Мәүлә Колый, Әхмәд Ясәви.
- ә) Әхмәд Йүгнәки, Әхмәд Ясәви, Сөләйман Бакырганый.
- б) Әхмәд Йүгнәки, Йосыф Баласагунлы, Кол Шәриф.

3. Сорауларга җавап бирегез.

1) Портреттагы әдипнең исемен языгыз. (1 балл)

2) Ул кайда туган? Дөрес җавапны билгеләгез. (1 балл)

- а) Казан губернасының Чистай өязендәге Яуширма авылы
 - ә) Башкортстанның Җилем-Каран авылы
 - б) Оренбург губернасы Акман (Ибраһим) авылы
 - в) Казан шәһәренең Яңа Бистәсе
-

3. Әлеге әдип турында дөреслеккә туры килмәгән фактны билгеләгез. (1 балл)

- а) Бу әдипнең ижатын ике чорга бүлөп өйрәнү кабул ителгән: Җаек чоры һәм Казан чоры.
 - ә) Ул “Таң вакыты” шигыренең авторы.
 - б) Аны шагыйрь Дәрдемәнд белән туганлык җепләре бәйли.
 - в) Ул татар әдәбиятына бунтарь рухлы романтик герой алып килә.
-
-

4. Хисам Кятиб кайсы чор әдәбияты вәкиле булуын билгеләгез. (1 балл)

- а) Борынгы чор татар әдәбияты.
 - ә) Алтын Урда чоры әдәбияты.
 - б) Казан ханлыгы чоры әдәбияты.
 - в) Торгынлык чоры әдәбияты (XVI гасырның II яртысы – XVIII гасыр).
-

5. Бирелгән сүzlәр рәте ярдәмендә әсәрләрнең исемен, авторын һәм жанрын билгеләгез. (9 балл)

- а) Пәке, йола, шәҗәрә, миләш агачы, Гөлйөзем әби, талак, ике каен.

ә) а) Мәгарә, кимия, симия, ихфа, Мисыр, хәлвә, патша кызы, казый.

б) Хат, Жил, Ай, наборщик, комсомолка, ана, бала, ирекле сөю.

6. Повестьтан өзекне укыгыз.

...Шулай итеп, көннәрдән бер көнне мин төяндем дә пароходка төшөп киттем. Киң Идел мине үзенәң ягымлы кочагына алгач, үземне бөтенләй исерек кеше шикелле хис иттем. Шәһәрдә торганда, рухымны басып торган авырлык кинәт әллә кая очкан, югалган иде. Минем бу вакыттагы халәти рухиямне бары яңа авырудан тереләп, беренче мәртәбә дөньяга чыккан кешенекә белән генә чагыштырырга мөмкин. Беләсезме, андый вакытта кешегә бөтен дөнья яңа булып күренә. Гүяки ул яңа гына туган яисә үлөп яңадан терелгән. Әлек игътибар да итмәгән юк кына нәрсәләр дә аңар әллә ничек сөйкемле булып күренәләр; иң гади агачны, койма буенда үскән яшел чирәмне, жирдә яткан ташны, кояш астында үзенәң пәрәвезен корып ята торган үрмәкүчнә күрү дә аны балалар шикелле сөендерә. Мин бу тойгыны ни дип атарга да белмим инде. Минемчә, аны «тереклек шатлыгы» дип атарга яисә кинәт әллә нинди илһам буенча тормышның мәгънәсен аңлау дияргә мөмкин.

Ни булса да, мин шат идем, мин бәхетле идем. Идел үзенәң тулган, яңа гына яшәреп килә торган ярларында тын гына, мәһабәт кенә ага, мин бер дә уйсыз-нисез генә пароходның борынында утырам, бер ялтыраган киң Идел өстенә, бер зәңгәр Һавага күземне салам. Язгы су исе килеп торган Идел жиле минем битәмә бәрелә, жиңнәремнән кереп, беләкләремне кытыклай. Мин утырам да жүләр кеше шикелле үз-үземә уйлайм: «Кара син аны, нинди матурлыklar бар икән дөньяда!» — дим.

Өзек буенча сорауларга жавап бирегез.

а) Әсәрнең исеме. (1 балл) _____

ә) Әсәрнең авторы. (1 балл) _____

б) Өзектә әдәби геройның кая баруы тасвирлана? (1 балл)

Герой моңа бәйлә нинди хисләр кичерә? (2 балл)

в) Өзектән

- **метафорага мисаллар табып языгыз (2 балл)**

- **чагыштыруга мисал китерегез (4 балл)**

- **эпитетка мисаллар табып языгыз. (3 балл)**

7. Үзегез яратып укыган әдәби әсәрне исемен күрсәтмичә, ләкин аны танырлык итеп характерлап языгыз. Ахырдан әсәрнең исемен, авторын күрсәтегез. Күләме 10-12 жөмлә. (15 балл)

**Рус телендә гомуми урта белем бирү оешмаларының татар
төркемнәрендә белем алучы
11 нче сыйныф укучыларына татар әдәбиятыннан муниципаль түр өчен
олимпиада сораулары**

Хөрмәтле олимпиадада катнашучы! Сөзгә олимпиаданың жиде биремнә эшлөргә кирәк булачак. Биремнәренә үтәү вакыты – 180 минут. Биремнә шушы бланкларда эшләнә.

Максималь балл – **50**. Уңышлар!

1. Нинди сәнгати алым турында сөз баруын билгеләгез. (2 балл)

- ул әдәби әсәрдә геройларның эчке дөньясын: фикерләрен, хисләрен, кичерешләрен һәм рухи халәтләрен ачып бирүгә юнәлтелгән;
- ул авторга герое гамәленең эчке сәбәпләрен аңлату, аң һәм аң төпкеленең катлаулы эшен күрсәтергә мөмкинлек бирә;
- аның аша язучы еш кына кеше табигатенең универсаль якларын өйрәнә, яшәешнең мәңгелек сорауларына ачыклык кертә.

2. Футуризм агымына хас булмаган 2 сыйфатны билгеләгез. (2 балл)

- а) агрессив-бунтарь шәхесне сурәтләү;
- ә) тормышны хаос, тәртипсезлек рәвешендә күрсәтү;
- б) кеше бизәклә һәм фажигалы дөнья реальлеген образлы күзаллый дип санау;
- в) ямьсезлек эстетикасына йөз тоту;
- г) үзәктә ялгыз шәхес концепциясе яту;
- д) әдәби шартлылыктан баш тарту.

3. Сорауларга җавап бирегез.

1) Портреттагы әдипнең исемен языгыз. (1 балл)

2) Ул кайда туган? Дөрөс җавапны билгеләгез. (1 балл)

- а) Башкортстанның Бишбүләк районы Ает авылында
 - ә) Татарстанның Сарман районы Чукмарлы авылы
 - б) Оренбург губернасы Эстәрлетамак өязе Жиргән авылы
 - в) Татарстанның Мөслим районы Олы Чакмак авылы
-
-

3. Әлеге әдип турында дөрөслеккә туры килмәгән фактны билгеләгез (2 балл)

- а) Ул 1925-1929 елларда Казан җир төзелеше техникумында белем ала.
 - ә) Шагыйрь нахак бәла күтәрәп, дүрт ел төрмәдә утыра.
 - б) Әдип 2002 елның 13 мартында вафат була һәм Яңа бистә зиратына җирләнә.
 - в) 2025 елда шагыйрьгә Казанда һәйкәл ачыла.
-
-
-

4. Колшәрифнең кайсы чор әдәбияты вәкиле булуын билгеләгез. (1 балл)

- а) Алтын Урда чоры әдәбияты.
 - ә) Казан ханлығы чоры әдәбияты.
 - б) Торгынлык чоры әдәбияты (XVI гасырның II яртысы – XVIII гасыр).
 - в) Яңарыш дәвере әдәбияты.
-
-

5. Бирелгән сүзләр рәте ярдәмендә әсәрләрнең исемең, авторың һәм жанрың билгеләгез. (9 балл)

- а) Төш, йолдызлар, аждаһа, сугыш, агу, үлем, мәхдүм.
-

- а) Пәке, йола, шәжәрә, миләш агачы, Гөлийөзем әби, талак, ике каен.
-

- б) Кечкенә тәрәзә, миләш агачы, ак чыбылдык, ана, хат, хат ташучы, сугыш, Хәсән.
-

6. Хикәядән өзекне укыгыз.

Бүген июньнең егерме сигезенче көне... Туганы аның һәр елны шушы числоларда яки июль башларында институттан кайта торган иде. Әнисенең, туганнарының сөеп, сокланып карауларына каршы ул һаман бер сүз белән, — гүя аңардан шуны гына сорыйлар, — җавап кайтара иде:

— Әни, зәчәтларымны башкалардан элек биреп бетердем, сезнең янга кайтырга ашыктым.

Былтыр исә ул институтны тәмам бетереп кайтырга тиеш иде. Ләкин өйгә, туганнары янына шундый зур шатлыкның бәйрәмен бергәләп үткәрер өчен кайтасы вакытта фронтка китеп барды. Ә өйдә аның бу кайтуын көтү әле һаман аларның йөрәкләрендә саклана. Һәрхәлдә, ана бүген, моны исенә төшереп, сүз кузгатмыйча калмас.

Кечкенә өй эче яңгыр белән юылып яшәргән көннең жылы яктылыгыннан киңәйгән кебек... Миләш агачының яфраклары аша төшкән кояш нурлары, өйнең идән-стеналарын эре-эре челтәрле бизәкләр белән чуарлап, тибрәнәп уйныйлар. Өстәлдәге графинның түгәрәк бөкесе, ачык шкафның тар шүрлегендәге киртләчләренә кыстырган балкашык башлары бу шаян, йөгәрешкән нурларны үзләренә жыялар һәм үзләре дә кечкенә кояшчык шикелле тирә-юньнәренә күз камаштыргыч яктылык чәчеп балкыйлар... Күе-жиңел, хуш исле һава, өй эченә берьюлы мул булып керергә теләгәндәй, тәрәзәнең читләренә жыелган ак пәрдәне күтәрәп-күтәрәп куя һәм һәрнәрсәне иркәләп, сыйпап йөргән кебек тоела.

Ананың бүген кәефе яхшы. Бу шифалы һаваны сулавы аңа жиңел, рәхәт; зәгыйфь тәнәндә, никадәр хәлсезләнгәнән сиздереп, ниндидер бер жылымса талгынлык йөри.

Өзек буенча сорауларга җавап бирегез.

а) Әсәрнең исеме. (1 балл) _____

ә) Әсәрнең авторы. (1 балл) _____

б) Өзектә сүз кемнәр турында баруын билгеләгез. (1 балл) Әсәр героеның нинди хисләр кичерүен языгыз. (2 балл)

в) Өзектән

- **метафорага мисаллар табып языгыз (1 балл)**

- **чагыштыруга мисаллар китерегез (4 балл)**

- **эпитетка мисаллар табып языгыз (7 балл)**

7. Үзегез яратып укыган әдәби әсәрне, исемен күрсәтмичә, ләкин аны танырлык итеп характерлап языгыз. Ахырдан әсәрнең исемен, авторын күрсәтегез. Күләме 10-12 жөмлә. (15 балл)
